

LIBRIS

We know
books

„Un excelent roman polițist care nu trebuie ratat.“

The Boston Globe

„Cel mai popular dintre romanele lui Hammett prezintă sofisticata societate newyorkeză a barurilor și cafenelelor din timpul prohibiției, în care acționează doi eroi plini de spirit: Nick și Nora Charles.“

www.britannica.com

„A cincea și ultima carte a părintelui literaturii moderne cu detectivi privați.“

www.crimethrillerhound.co.uk

„Imposibil de lăsat din mână.“

www.liketellingthetruth.com

„Un roman minunat, cu umor inteligent și intrigă captivantă.“

The New York Times

„Misterul clasic al unei crime, dublat de o comedie sofisticată de maniere.“

www.penguinrandomhouse.com

DASHIELL HAMMETT

OMUL UMBRĂ

Ediție revăzută

Traducere din limba engleză și note
de Vali Florescu

PALADIN

Stăteam rezemat de teigheaua barului dintr-un local de pe Fifty-second Street, așteptând ca Nora să-și termine cumpărăturile de Crăciun, când o fată s-a ridicat de la masa la care stătea împreună cu alte trei persoane și s-a apropiat de mine. Era mică de statură și blondă și, fie că te uitai la fața ei, fie că te uitai la corpul îmbrăcat în haine de sport bleu, erai la fel de mulțumit.

— Nu cumva ești Nick Charles? m-a întrebat.

— Ba da, am răspuns.

Mi-a întins mâna.

— Sunt Dorothy Wynant. Nu-ți mai amintești de mine, dar ar trebui să-l știi pe tata, Clyde Wynant. Ai...

— Sigur, i-am zis, și acum îmi amintesc și de tine, dar pe vremea aia aveai doar unșpe sau doișpe ani, nu?

— Da, sunt opt ani de atunci. Fii atent: mai știi poveștile alea pe care mi le spuneai? Erau adevărate?

— Probabil că nu. Ce face tatăl tău?

Ea a răs.

— Asta voiam și eu să te-ntreb. Mama a divorțat de el și nu mai știm despre el decât ce mai apare din când în când prin ziare, când mai face câte-o nebunie. Nu v-ați mai întâlnit?

Aveam paharul gol. Am întrebat-o ce vrea să bea, mi-a spus că scotch și sifon, am comandat pentru amândoi și am zis:

— Nu, am locuit la San Francisco în ultima vreme.

— Aș vrea să-l văd, a zis ea ușor tărăgănat. Mama ar face un scandal monstru dac-ar afla, dar aș vrea să-l văd.

— Și care-i problema?

— Nu mai locuiește unde stăteam noi înainte, pe Riverside Drive, și nu-i nici în cartea de telefon, nici în registrul primăriei.

— Încearcă să iei legătura cu avocatul lui, i-am sugerat.

S-a luminat la față.

— Cum îl cheamă?

— Era un tip, Mac-nu-știu-cum... Macaulay, așa îl chema. Herbert Macaulay. Stătea în blocul Singer.

— Împrumută-mi o monedă de cinci cenți, a zis și s-a dus la telefon.

S-a întors zâmbind.

— E chiar aici după colț, pe Fifth Avenue.

— Tatăl tău?

— Avocatul. Zice că tata e plecat din oraș. O să trec pe la el. A ridicat paharul spre mine. Pentru reuniunile de familie. Auzi, ce-ar fi să...

Asta a sărit și mi-a tras o lovitură zdravănă în burtă cu labele din față. Aflată la capătul opus al lesei, Nora a zis:

— A avut o după-amiază pe cinste – a răsturnat o masă cu jucării la Lord&Taylor's, a băgat în sperieți o grăsană lingându-i piciorul în Saks' și a fost mângâiată de trei polițiști.

Am făcut prezentările.

— Soția mea, Dorothy Wynant. Tatăl ei mi-a fost client pe vremuri, când ea era cam atâtica. Un tip cumsecade, dar cam țicnit.

— Eram fascinată de el, un detectiv în carne și oase, și-l urmăream peste tot, și-l puneam să-mi povestească despre cazurile lui, a zis Dorothy, referindu-se la mine.

Îmi spunea niște minciuni gogonate, dar eu credeam fiecare cuvântel.

— Pari obosită, Nora, am zis.

— Sunt. Hai să ne așezăm.

Dorothy Wynant s-a scuzat, spunând că trebuia să se întoarcă la masa ei. A dat mâna cu Nora; trebuie neapărat să trecem pe la ele să bem un cocteil, locuiau la Courtland și numele maică-sii după căsătorie era Jorgensen acum. Ne-ar face plăcere și ar trebui și ea să vină pe la noi – stăteam la hotelul Normandie și mai rămâneam la New York o săptămână sau două. Dorothy a mângâiat cățeaua pe cap și a plecat.

Am găsit o masă.

— E drăguță, a spus Nora.

— Dacă îți place genul...

Mi-a zâmbit larg.

— Înțeleg că ai un gen preferat?

— Doar genul tău, brunete slăbănoage, cu bărbie sexy.

— Și cum rămâne cu roșcata aia cu care ai plecat azi-noapte de la familia Quinn?

— O să râzi, am zis, însă voia doar să-mi arate niște gravuri franțuzești.

A doua zi m-a sunat Herbert Macaulay.

— Salut. Nu știam că te-ai întors în oraș până nu mi-a spus Dorothy Wynant. Ce-ai zice să ne vedem la prânz?

— Cât e ceasul?

— Unșpe jumate. Te-am trezit?

— Da, am spus, dar nu face nimic. Mai bine vii tu să iei prânzul cu noi: sunt mahmur de la cât am băut aseară și nu prea am chef de alergat prin oraș... OK, hai să zicem pe la ora unu.

Am băut un pahar cu Nora, care se pregătea să plece la coafor să se spele pe cap, apoi încă unul după duș, așa că în clipa în care a sunat iar telefonul mă simțeam deja mai bine.

O voce de femeie a întrebat:

— Domnul Macaulay este cumva?

— Încă nu.

— Îmi cer scuze pentru deranj, dar ești drăguț să-l rogi să sune la birou imediat ce va ajunge acolo? E important.

Am promis ca așa voi face.

Macaulay a ajuns vreo zece minute mai târziu. Era un tip solid, cu păr cărlionțat, rumen în obraji, destul de arătos, cam de patruzeci și unu de ani – avea vârsta mea, deși arăta mai tânăr. Umbla vorba că-i un avocat destul de bun. Lucrasem de câteva ori pentru el pe când locuiam la New York și întotdeauna ne înțeleseserăm bine.

Acum ne-am strâns mâinile și ne-am bătut amical pe spate, el m-a întrebat ce mai fac și eu i-am zis „bine”, l-am întrebat la rândul meu și mi-a răspuns „bine”, apoi i-am zis să sune la birou.

A revenit încruntat de la telefon.

— Wynant s-a întors în oraș, mi-a zis, și vrea să ne ntâlnim.

M-am răsucit spre el cu băuturile pe care le turnasem.

— Păi, prânzul poate să...

— Lasă-l să aștepte, a zis și a luat unul dintre paharele pe care le adusesem.

— E la fel de nebun ca-ntotdeauna?

— Nu-i de râs, să știi, a spus Macaulay solemn. Ai auzit că în 1929 l-au închis aproape un an de zile într-un azil?

— Nu.

El a încuviințat din cap. S-a așezat, a pus paharul pe o masă de lângă scaun și s-a aplecat ușor către mine.

— Ce-are de gând Mimi?

— Mimi? Ah, nevasta... fosta nevastă. Nu știu. De ce trebuie să aibă ceva de gând?

— De regulă are, a zis el sec, apoi a adăugat tacticos: M-am gândit că tu trebuie să știi.

Deci despre asta era vorba...

— Uite ce-i, Mac, n-am mai lucrat ca detectiv de șase ani, din 1927.

M-a ținut cu privirea.

— Pe cuvânt, l-am incredințat. La un an după ce m-am însurat, socrul meu a murit și i-a lăsat soției mele o fabrică de chereștea, o cale ferată și alte câteva chestii, iar eu am părăsit agenția ca să mă ocup de ele. În orice caz, n-aș lucra pentru Mimi Wynant, sau Jorgensen, sau cum o cheamă – nu m-a plăcut niciodată... și nici eu pe ea.

— Ah, n-am crezut că...

Macaulay a făcut, a schițat un gest vag din mână, apoi și-a ridicat paharul. Când l-a luat de la gură, a rostit:

— Pur și simplu, mă-ntrebam. Mimi m-a sunat acum trei zile – marți –, încercând să dea de Wynant; pe urmă, ieri, a telefonat Dorothy, să-mi spună că tu i-ai zis să mă sune și că va trece pe la mine. Am crezut că încă faci pe detectivul, așa că m-am întrebam ce-o fi cu toate astea.

— Ele nu ți-au spus?

— Ba da: voiau să-l vadă, de dragul vremurilor de odinioară. Asta poate să-nsemne foarte multe.

— Voi, avocații, sunteți o specie de oameni foarte suspicioși, am zis. Poate chiar îi duceau grija... lui și banilor lui. Dar ce-i cu toată tevatura asta? Se ascunde de cineva?

Macaulay a ridicat din umeri.

— Nici eu nu știu mai mult decât tine. Nu l-am mai văzut din octombrie. A mai luat o înghițitură. Cât stai în oraș?

— Până după Anul Nou, i-am zis și m-am dus la telefon să sun la room-service după meniu.

În seara aia, Nora și cu mine ne-am dus la premiera *Honeymoon* de la Little Theatre, iar apoi la o petrecere dată de un cuplu pe nume Freeman sau Fielding sau ceva de genul ăsta. A doua zi, când m-a trezit, mă simțeam destul de dărâmat. Nora mi-a dat un ziar și o ceașcă de cafea și mi-a zis:

— Citește asta.

Am citit răbdător un pasaj sau două, după care am lăsat ziarul și am luat o gură de cafea.

— Foarte amuzant, am spus. Acum însă aș da cu mare plăcere toate interviurile cu O'Brien, candidat la primărie, chiar și publicate, bașca poza indianului, pentru o înghițitură de whi...

— Nu aia, prostule. A pus un deget pe ziar. Asta!

SECRETARA INVENTATORULUI

UCISĂ ÎN APARTAMENT

GĂSIREA TRUPULUI CIURUIT DE GLOANȚE

AL JULIEI WOLF;

POLIȚIA ÎL CAUTĂ PE PATRONUL EI, CLYDE

WYNANT

Ieri, spre sfârșitul după-amiezii, trupul ciuruit de gloanțe ale Juliei Wolf, în vârstă de treizeci și doi de ani, secretara personală a lui Clyde Miller Wynant, bine-cunoscutul inventator, a fost găsit în apartamentul ei de pe East Fifty-four Street nr. 411, de către doamna Christian Jorgensen, care se

dusese acolo în încercarea de a afla adresa curentă a fostului ei soț.

Doamna Jorgensen, care s-a întors luni după o ședere de șase ani în Europa, a declarat poliției că a auzit niște gemete stinse când a sunat la ușa dece-datei, așa că a decis să-l anunțe pe liftierul Mervin Holly, care l-a chemat pe Walter Meany, administratorul blocului. Domnișoara Wolf zăcea pe podeaua dormitorului având în piept patru răni provocate de gloanțe de calibrul 0.32 și a murit fără să-și mai recapete cunoștința înainte de sosirea poliției și a ambulanței.

Herbert Macaulay, avocatul lui Wynant, a declarat poliției că nu l-a mai văzut pe inventator din luna octombrie. El a afirmat că Wynant l-a sunat ieri la telefon și a stabilit o întâlnire, la care însă nu a venit; a mai susținut că nu are nici cea mai mică idee despre locul unde s-ar afla clientul său. Domnișoara Wolf, a afirmat Macaulay, lucra pentru inventator de opt ani. Avocatul a spus că nu știe nimic despre familia femeii decedate sau despre viața ei personală și nu poate ajuta în niciun fel poliția cu indicii care să facă lumină asupra mobilului crimei.

Rănilor de glonț nu puteau fi auto-provocate, conform spuselor...

Restul textului relua clișeele obișnuite din comunicatele de presă emise de departamentul poliției.

— Crezi că el a omorât-o? a întrebat Nora, când am lăsat din nou ziarul din mână.

— Wynant? Nu m-ar mira. E nebun de legat.

— Tu ai cunoscut-o?

— Da. Ce-ai zice de o picătură de ceva, să-mi taie greața?

— Cum era ea?

— Nu era rea, am zis. N-arăta rău deloc, avea și min-te și curaj... și avea nevoie de amândouă ca să stea cu individul ăla.

— Erau combinați?

— Da. Vreau ceva de băut, te rog. Adică... așa era când i-am cunoscut eu.

— De ce nu vrei să iei un mic-dejun mai întâi? Îl iubea sau erau doar afaceri?

— Nu știu. E prea devreme pentru mic-dejun.

Când Nora a deschis ușa să iasă din încăpere, a intrat cățeaua, și-a pus etichetele din față pe pat și și-a lipit botul de fața mea. Am mângâiat-o pe cap și am încercat să-mi amintesc ceva ce-mi spusese odată Wynant, legat de femeie și de câini. Nu era chestia cu femeia, cockerul spaniel și nucul¹. Nu mi-am amintit ce era, dar am avut impresia că putea fi ceva semnificativ, un lucru pe care ar fi fost important să mi-l amintesc.

Nora a revenit cu două băuturi și o nouă întrebare:

— Cum e tipul?

— Înalt, peste un metru optzeci, și unul dintre cei mai uscățivi indivizi pe care i-am văzut în viața mea. Trebuie să aibă vreo cincizeci de ani acum; avea părul aproape alb când l-am cunoscut. De obicei e netuns, are o mustață neîngrijită și peștriță și-și roade unghiile.

Am împins ușor cățeaua ca să-mi iau paharul.

— O poezie de om. Ce treabă ai avut cu el?

— Un tip care a lucrat pentru el l-a acuzat că i-a furat nu știu ce idee sau invenție. Rosewater îl chema. A încercat să-l sperie pe Wynant amenințându-l că-l împușcă, că-i aruncă în aer casa, îi răpește copiii, îi ia gâtul nevestii-sii – și nu mai știu câte altele, numai

¹ Proverb cu multiple variante, cea mai cunoscută în spațiul anglo-saxon fiind cea a lui John Taylor, din secolul al XVII-lea: „Femeia, spanielul și cu nucul, / Cu cât îi bați mai mult, cu-atâta sunt mai buni.“

nebunii, – dacă nu-i plătește ce-i datorează. Nu l-am prins niciodată – probabil că s-a speriat. În orice caz, amenințările au încetat și nu s-a întâmplat nimic.

Nora s-a oprit din băut ca să întrebe:

– Și chiar i-a furat-o Wynant?

– Nț, nț, nț, am spus. E Ajunul Crăciunului: încearcă să gândești frumos despre semenii tăi.

În după-amiaza aia am scos-o pe Asta la plimbare, i-am explicat dragului meu suflețel că-i un schnauzer și nu o corcitură între un terier scoțian și unul irlandez, m-am oprit la Jim's pentru două pahare, am dat peste Larry Crowley și l-am luat cu mine, la Normandie. Nora tocmai turna cocteiluri pentru familia Quinn, Margot Innes, un bărbat al cărui nume nu l-am reținut și Dorothy Wynant.

Dorothy mi-a zis că voia să vorbească cu mine, așa că ne-am luat cocteilurile și ne-am dus în dormitor. A trecut direct la subiect.

– Nick, crezi că tata a omorât-o?

– Nu, am spus. De ce-aș crede asta?

– Păi, poliția așa a... Spune-mi, te rog, era amanta lui, nu-i așa?

Am încuviințat din cap.

– Era, pe vremea când i-am cunoscut eu.

Ea s-a uitat lung la pahar în timp ce a zis:

– E tatăl meu. Nu mi-a plăcut niciodată. Nici de mama nu mi-a plăcut niciodată. A ridicat privirea spre mine. Nu-mi place nici de Gilbert.

Gilbert era fratele ei.

– Nu-ți face griji. Multora nu le plac rudele lor.

– Tu le placi?

– Pe rudele mele?

– Pe ale mele. Încetează să-mi vorbești ca și cum aș avea douăzeci ani! mi-a zis, strâmbându-se.